

РЕЦЕНЗИЯ
на дисертационен труд на тема:
МУЗИКАЛНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА
ОБУЧЕНИЕТО ПО „ДИРИЖИРАНЕ ОТ КЛАВИР” НА
СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ ПЕДАГОГИКА НА
ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА
НА
ЮЛИЯНА ГЕОРГИЕВА ПАНОВА

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР”

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:
проф. д-р Анастасия Атанасова-Вукова

В предложението ми за рецензия дисертационен труд стоят следните теоретични положения:

- диригентската дейност е художествена дейност, която на основа на професионално придобити знания, умения и компетентности, интегрира различни действия с музикално-изпълнителски, психолого-педагогически, организационно-управленчески характер.
- дирижирането е поэтапен творчески процес обединяващ в себе си изучаването и осмислянето на партитурата на музикалното произведение, създаването на концепция за художествената му интерпретация, реализирането на изградения музикален образ в съзнанието на диригента в реално звучене в процесите на репетиционните и концертни дейности;
- обучението по дирижиране е субект–субектен процес в условията на музикална дейност и художествено общуване.
- методическата организация на учебния процес осигурява условия за трансформиране и използване на предварително овладяните теоретични знания, умения и музикални възможности от студентите в изучаваните общотеоретически музиковедчески учебни дисциплини в диригентската дейност разглеждана като тяхна субектна дейност.

Всичко това, както и степента на разработеност на проблема за обучението на студентите – бъдещи учители по музика по Дирижиране от клавиър обуславя обекта, предмета, целта и задачите на настоящото изследване.

Обектът, предметът и целта на настоящето изследване са точно формулирани.

За доказване на хипотезата, докторантката предлага решения на три задачи.

За осъществяване целите и задачите на дисертационния труд е извършено изследване на нивото на формираните диригентски компетентности и съответните им компетенции на 100 студенти, които са анализирани с оглед на определяне на ефективността на технологичния музикално-педагогически модел. Изследването е осъществено в Педагогически факултет на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ в периода 2007-2012 г.

В първа глава докторнатката представя проблемите на обучението по дирижиране въз основа на съвременната литература. Особено място е отделено на психологическите, педагогическите и естетическите аспекти на дирижирането като музикално-изпълнителска дейност.

В глава втора са представени методологическите основи на проучването, организацията и контингента на изследването, методите на изследване.

В основата на проведения експеримент основополагаща е идеята за разработването и апробирането на теоретичен музикално-педагогически модел, отговарящ на спецификата на диригентските компетентности, което се тълкува и като необходимо условие за оптимизиране на обучението по Дирижиране от клавир на бъдещи учители по музика.

Докторантката предлага технологичен музикално-педагогически модел на обучението по Дирижиране от клавир, в което е основния принос на предложената работа.

Теоретичните постановки определят и основните характеристики на изведените основни за дирижирането от клавир компетентности, които пряко се свързват с формиране и изграждане на:

- способности у студентите за проектиране на подходящи действия за оптимални решения в музикално-образователните ситуации по време на семинарните упражнения по дисциплината „дирижиране от клавир“;
- самостоятелност в организиране на диригентските дейности за решаване на определени образователни задачи;
- възможност за бързо адаптиране към променящи се професионални условия;

- системност при изграждането на практически умения и навици у студентите за овладяване на задачите при самоподготовка за семинарното упражнение;
- проследяване и планиране индивидуалното развитие на студентите и групата като цяло;
- механизми за отчитане резултатите постигнати при работата на студентите и формите на контрол;
- системност и разпределение на учебния материал по посока от простото към сложното за последователно изграждане на трайни технически умения, които да послужат за основа на по-нататъшно развитие.

Изведените интегрални характеристики на основни за дирижирането от клавиър компетентности и компетенции дават възможност студентите да преодолеят трудностите, които срещат при:

- пренасянето и прилагането на музикалните знания, умения и личен музикален опит при овладяване на определена музикална универсалност за реализиране на специалните музикални дейности и действия свързани с изграждането на диригентска техника и нейното прилагане в определена вид музикално-изпълнителска практика;
- работата с музикално-изпълнителска аудитория, състояща се дори и от техните съкурсници;
- овладяването на достатъчно ниво артистизма в словесното и музикално-художествено общуване при излагане на концепциите и поставянето на задачите при работа с изпълнителите.

За диагностициране на успеваемостта при усвояването на отделните компетенции за всяка една от от тях са определени критерии и показатели, на базата на които са обособени четири нива, даващи представа за степента на развитието им.

В дисертационния труд е апробирана обоснована музикално-педагогическа технология, разработена на основа на теоретичен модел за развитие, отчитане на изходното състояние, динамиката в развитието на диригентските компетенции на изследваните студенти в резултат на приложения теоретичен музикално-педагогически модел и предлаганата организация на учебния процес в различните му форми, в което е и основния принос на предлагания труд.

Достоверността на получените резултати е обезпечена от обосноваността на изходните теоретико-методологически позиции,

прилагането на методи, съответстващи на обекта, задачата и логиката на изследването, многостранна апробация на основните положения, коректна организация на опитно-експерименталната работа, стабилност при повторението на резултатите, съчетанието на количествения и качествен анализ, методите за контрол и оценяване на овладените знания, умения и компетентности (модулна технология на обучение, балово-рейтингова система за оценяване), както и методи на статистическа и математическа обработка на резултатите.

Гореизложеното и резултатите от проведеното изследване дават основание да се твърди, че:

- Създаден е технологичен музикално-педагогически модел на обучението по дирижиране от клавир за формирането на диригентски компетентности и компетенции у студентите.
- В предлагания теоретичен музикално-педагогически модел е реализирана идеята за формирането на специфични за дирижирането и диригентските дейности компетентност и компетенции, чрез които се осъществява синтез на полученните знания и умения от музикално-теоретичните дисциплини и субектния опит на студента, както и преносът и прилагането им в конкретни музикално-изпълнителски диригентски дейности.
- Изведените диригентски компетентности (концептуална, процесуална, изпълнителска) осигуряват етапността при овладяването и развитието на диригентската техника и дейности.

Практическата значимост на резултатите на изследването се състои във възможността за използването им като: основа за проектиране и организация на обучението на студентите и система на взаимно свързани по между си творчески форми на работа.

Изградените диригентски компетентности и компетенции осигуряват праксиологическото осмисляне на цялостния и разнообразно протичащ процес на обучението по дирижиране от клавир, при което всяко теоретично знание се осмисля не само в абстрактно-познавателен, но и в приложно-практичен план.

Съизмеримостта на компетенциите дава възможност във всеки един момент от учебния процес не само да се отчете нивото на овладяване на учебния материал, както от всеки студент, така и от групата като цяло, но и да установят причините за недостатъчното му овладяване.

Основните приносни моменти на предложения дисертационен труд са в:

- Определянето на основни за дирижирането от клавир компетентности.
- В разработването на научнообоснована и приложима методическа система за формиране на диригентската компетентност на студентите, която дава възможност за прилагане на диригентската техника и диригентските дейности в бъдещата им работа като учители по музика.
- В предложена модулна технология на обучение, която осигурява поэтапното овладяване на знанията и уменията и позволява непрекъснат контрол и оценка на всеки студент в целия период на обучение по дисциплината.
- В приложената балово–рейтингова система за оценяване нивото на придобитите компетенции, знанията и уменията на студентите.

В заключение като имам пред вид, богатия преподавателски и практически опит на гл. ас. Юлияна Панова, преставеният, съответстващ на изискванията за такъв род изследвания дисертационен труд, практическите изяви на докторантката, работата ѝ със студенти и ученици, убедено считам, че на докторантката Юлияна Панова може да бъде присъдена ОНС „доктор” и горещо призовавам членовете на многоуважаваното жури да направят това.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф. М. Бонева)